

**Meža īpašnieku
izaicinājumi:**
Latvijas aktualitātes,
Kooperācija, normatīvā vide,
Eiropas ietekme

Aiga Grasmane
Latvijas Meža īpašnieku biedrība

www.mezaipasnieki.lv

Veicinot ilgtspējīgas
un ekonomiski
efektīvas
mežsaimniecības
attīstību Latvijā

MIB
LATVIJAS MEŽA ĪPAŠNIEKU BIEDRĪBA

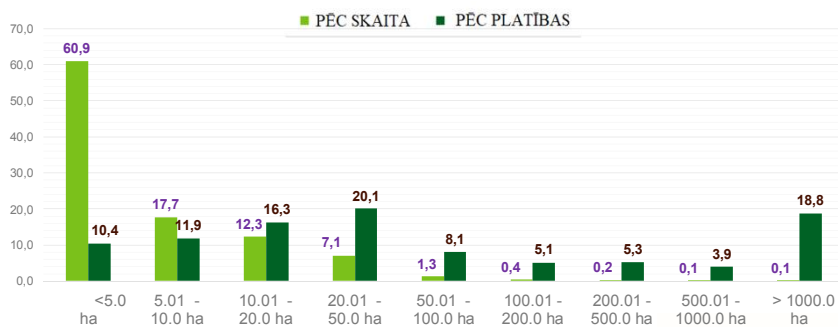
Latvijas Meža īpašnieku biedrība

- ▶ Dibināta 2005. gadā.
- ▶ Biedri – privātpersonas, juridiskas personas, pašvaldības, kooperatīvi.
- ▶ Sadarbība ~ 10 reģionālās apvienības, kooperatīvi.
- ▶ Galvenais mērķis – Veicināt ilgtspējīgas un ekonomiski efektīvas mežsaimniecības attīstību Latvijā:
 - ▶ uzlabojot normatīvos aktus;
 - ▶ mazinot birokrātisko slogu.

Relatīvi mazi privātie meža īpašumi

- ▶ Privāto meža īpašnieku skaits (kopīpašumi un juridiskas personas) ~ 135 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža platība: 10.6 ha.
- ▶ 91% meža īpašnieku pieder mazāk kā 20 ha meža.

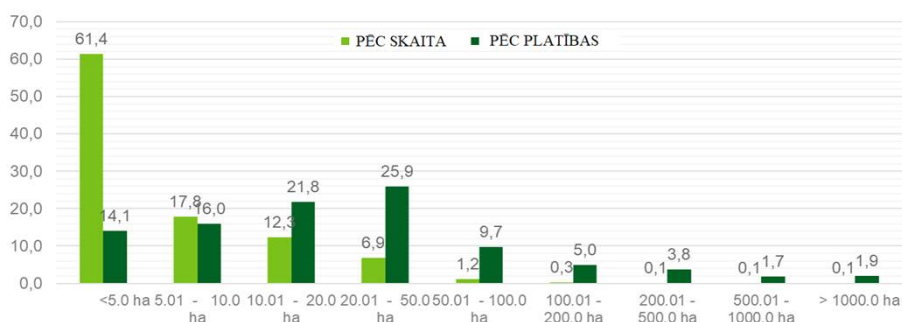
Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

3

Fiziskām personām piederoši meža īpašumi

- ▶ Fizisko personu (tai skaitā kopīpašumi) skaits ~ 130 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža platība: 8 ha.
- ▶ Kopējā fizisko personu īpašumā esošā meža platība – 1 031 599 ha.

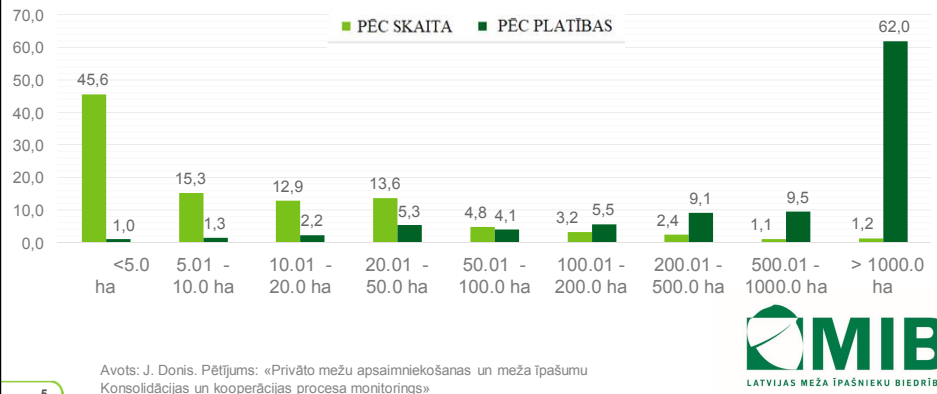
Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

4

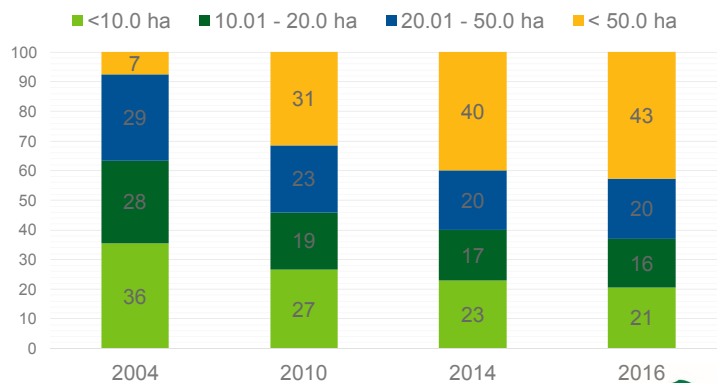
Juridiskām personām piederoši meža īpašumi

- ▶ Juridisko personu skaits ~ 5 tūkstoši.
- ▶ Vidējā meža īpašuma platība: 80 ha.
- ▶ Kopējā juridisko personu pārraudzībā esošā meža platība – 402 701 ha (28 % no visiem privātajiem mežiem).

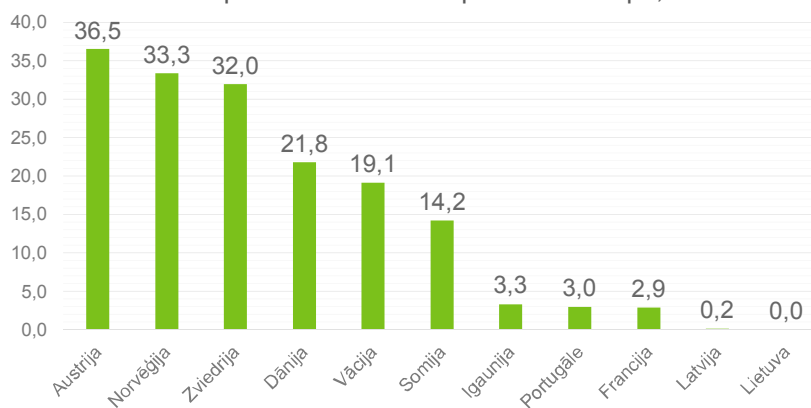
Konsolidācija

Izmaiņas meža īpašnieku struktūrā pēc platības (fiz. un jurid. personas; %)

Kooperācija Eiropā

Meža īpašnieku dalība kooperatīvos Eiropā, %

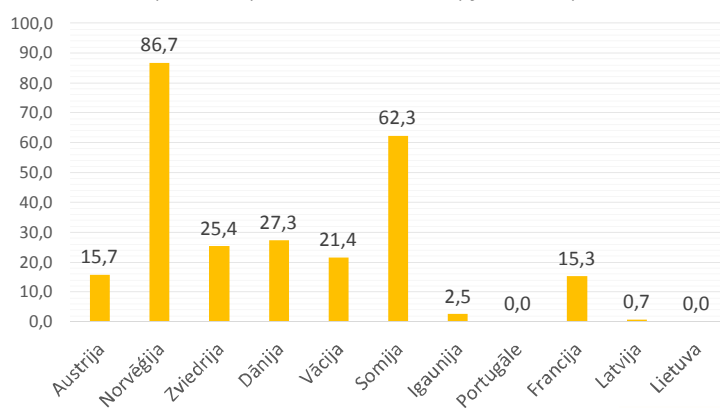
Avots: CEPP

7

Pārdotie koksnes apjomi Eiropā

Kooperatīvu pārdotais koksnes apjoms Eiropā, %

Avots: CEPP

8

Meža īpašnieku kooperācijas «restarts»

- ▶ Līdz 2012. gadam Latvijā nav reģistrētu MPKS.
- ▶ 2012. gada septembris - grozījumi kooperatīvo sabiedrību likumā «Par kooperatīvajām sabiedrībām».
- ▶ Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība – meža īpašnieku kooperatīvā sabiedrība, kura sniedz mežsaimniecības un mežsaimnieciskās produkcijas realizācijas pakalpojumus, bet nenodarbojas ar mežsaimnieciskās produkcijas ražošanu.
- ▶ Šodien reģistrētas 6 MPKS, no kuriem atzītas – 3.

Nosaukums	Novads	Vadītājs
MPKS L.V.Mežs	Inčukalns	Modris Kalvāns
MPKS Mežsaimnieks	Alsunga	Grigorij Rozentāls
MPKS Vidzeme	Madona	Gundars Vāverīnš
MPKS "Mūsu mežs"	Saldus	Aigars Štrauss
MPKS Vidzemes ekomežs	Līgatne	Andis Štrassers
MPKS Ūsiņš	Ogre	Gints Rudzītis

9

Kooperācija Latvijā

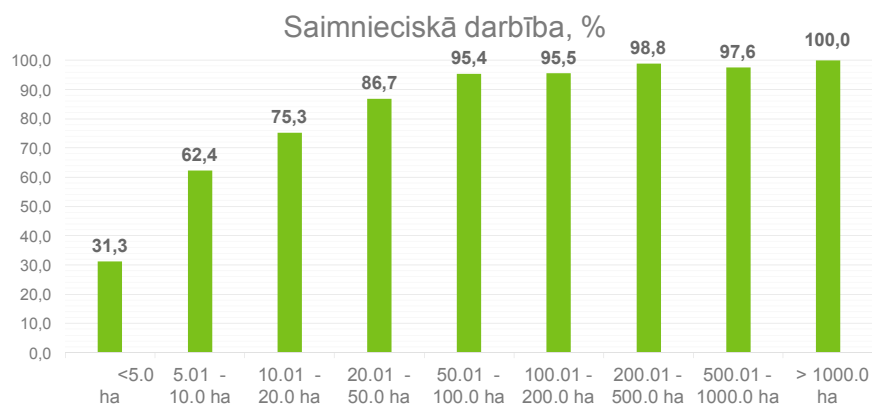
2016. gadā Latvijā reāli darbojās **piecas** mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, savukārt, 2017. gada pirmajos 8 mēnešos reāli darbojās **četras** mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības.

Kooperatīvu darbības rezultāti:

Gads	Biedru skaits	Apgrozījums, EUR	Caur kooperatīviem pārdotais koksnes apjoms, m3
2015	163	1365796	30249
2016	279	1815653	44696
2017 (prognose)	360	4307000	96500

Meža īpašnieku aktivitāte

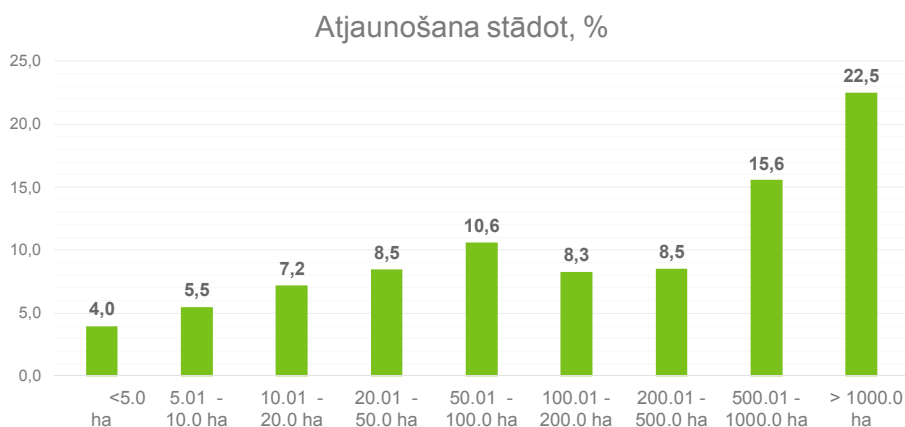
Saimnieciskā darbība pēdējos 5 gados (2009.-2014.)
(Visi privātie īpašnieki)

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu
Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

11

Meža īpašnieku aktivitāte

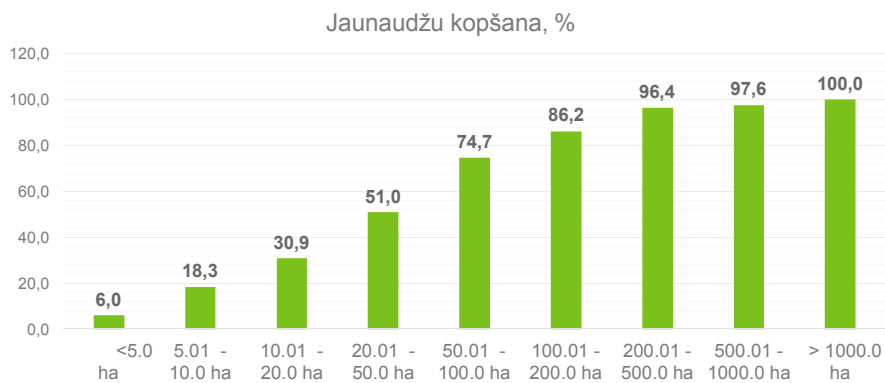
Laika posmā no 2011 līdz 2015 gadam stādot atjaunoti 12.6 % no 92
400 ha (atjaunotā platība)

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu
Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

12

Meža īpašnieku aktivitāte

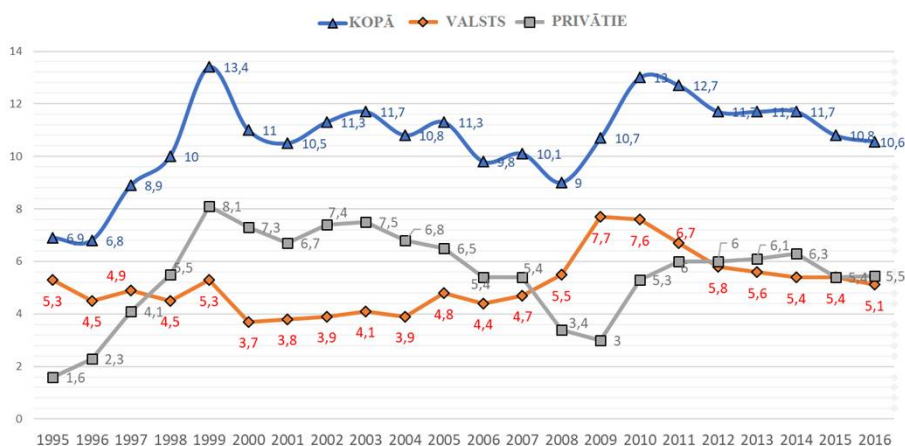

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

13

Koksnes resursu ieguve (Ml m³)

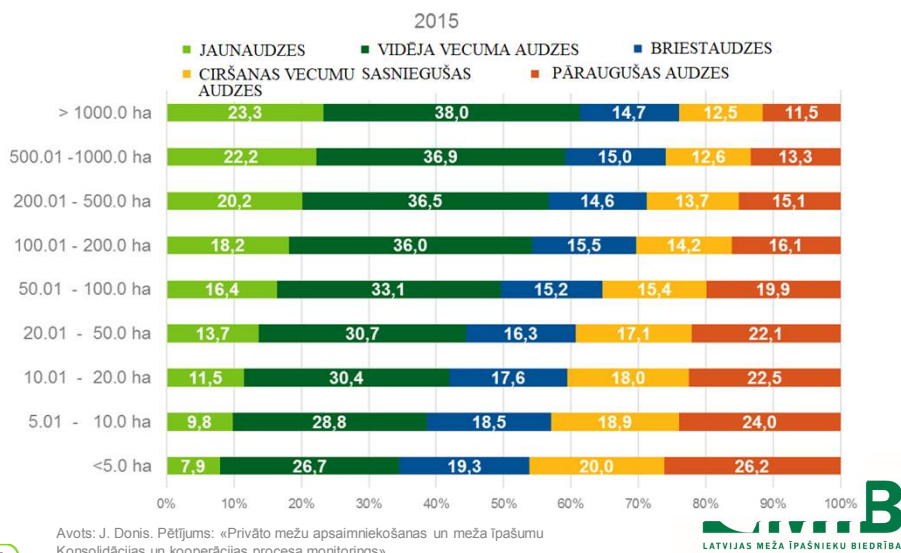

Avots: VMD

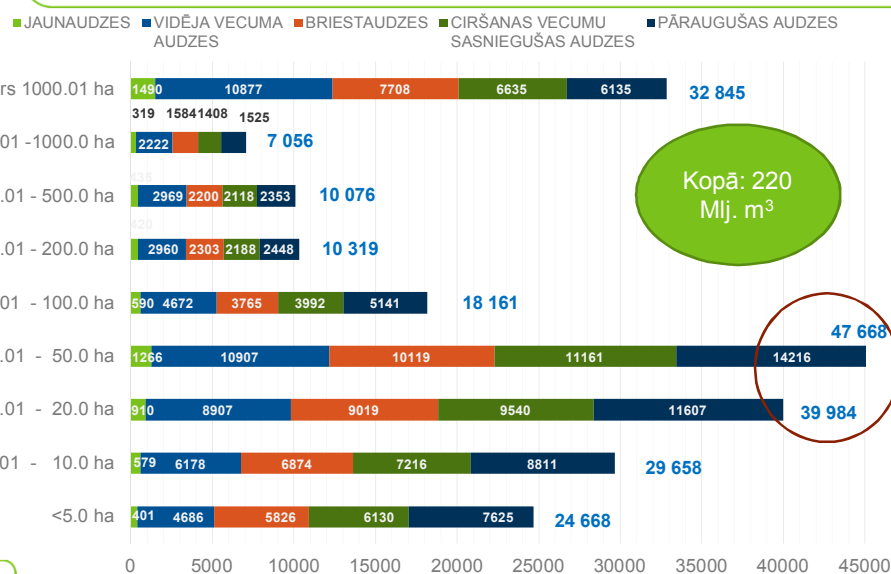
14

Privāto mežu vecumstruktūra

15

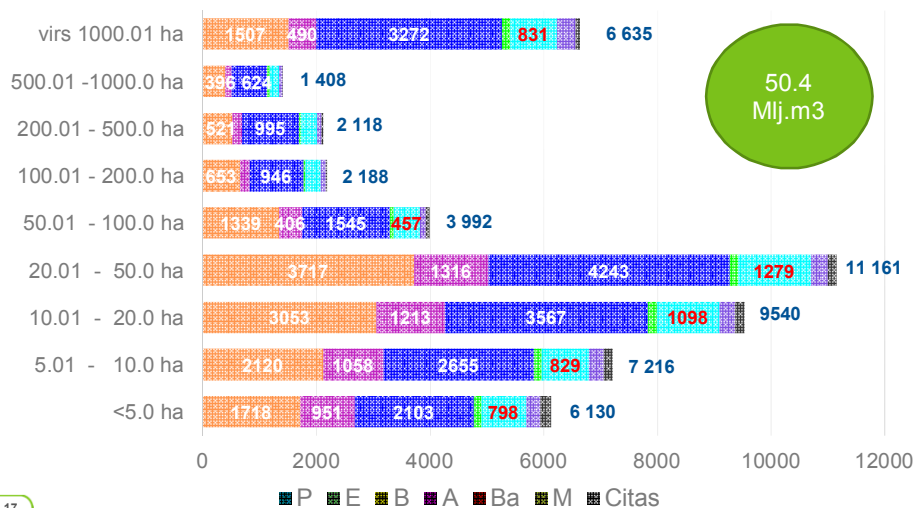
Privāto mežu vecumstruktūra pēc krājas, tūkst. m³

16

Pieejams galvenās ražas iegūšanai

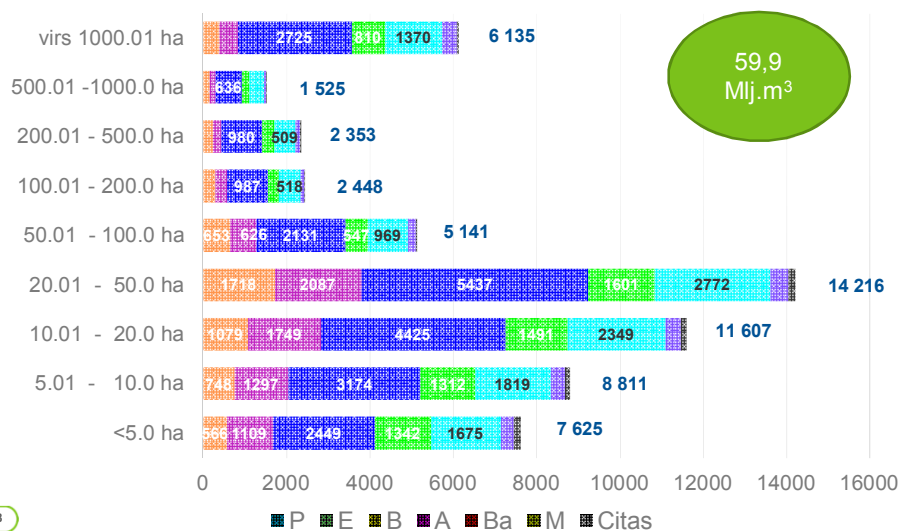
PIEAUGUŠAS AUDZES, TŪKST. M³

17

Pieejams galvenās ražas iegūšanai

PĀRAUGUŠAS AUDZES, TŪKST. M³

18

Aprobežojumi

- ▶ 25% (384 tūkst. ha) no privātajiem un 30% (456.6 tūkst. ha) no valsts mežiem iekļauti kādā no aprobežoto teritoriju kategorijām.
- ▶ Mežsaimnieciskās darbības būtiski aprobežojumi privātajos mežos 9%, bet valsts mežos 18%.

Mežsaimnieciskās darbības aizliegumi meža platībās pa īpašnieku kategorijām (tūkst.ha)

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Privātas, juridiskas, fiziskas personas	Valsts	Pašvaldības	Kopā
Mežsaimnieciskās darbības aizliegums	8.1	91.1	1.1	100.3
Kopšanas un galvenās cirtes aizliegums	9.8	58.5	0.9	69.2
Galvenās cirtes aizliegums	8.9	27.5	1.7	38.1
Kailcirtes aizliegums	103.1	95.5	13.2	211.8
Pārējās aprobežotās teritorijas	254.0	184.0	5.5	443.5
Bez aprobežojumiem (saimnieciskie meži)	1133.4	1039.0	21.3	2193.7
Meža platība kopā	1517.3	1495.6	43.7	3056.6

Avots: VMD

19

Kompensācijas

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Valsts kompensācija ĪADT un mikroliegumi ārpus NATURA, EUR/ha/gadā	Natura 2000 maksājumi, EUR/ha/gadā
Mežsaimnieciskās darbības aizliegums	157	160
Kopšanas un galvenās cirtes aizliegums	157	160
Galvenās cirtes aizliegums	128	120
Kailcirtes aizliegums	43	45
Piezīme:	Attiecas uz audzēm, kas sasniegušas 20 gadu vecumu un vecākas	Bez vecuma ierobežojuma

20

Meža sertifikācija

Pasaulē:

- ▶ kopumā ir 4.033 miljardi ha meža, no kuriem sertificēti ir 11 % (429 Mlj.ha).
- ▶ Dubultā sertifikācija (FSC un PEFC) ir 69 milj. ha meža.
- ▶ PEFC sertificēti ir 301 milj.ha meža, savukārt FSC 196 milj.ha.
- ▶ PEFC ir līdera pozīcijā meža apsaimniekošanas sertifikācijā, bet ievērojami atpaliek piegādes ķēdes (COC) sertifikācijā:
 - ▶ FSC izsniedzis 31273 bet
 - ▶ PEFC 10968 piegādes ķēdes sertifikātus.
- ▶ Lielākā daļa (<90%) sertificēto platību atrodas Eiropā un Ziemeļamerikā.

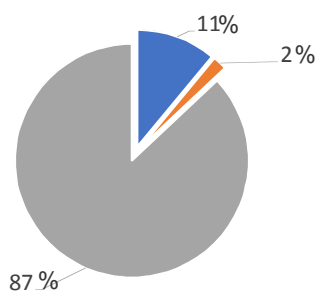
Latvijā

- ▶ PEFC sertificēti 1.70 milj. ha, bet FSC : 0.86 milj.ha
- ▶ PEFC COC – 60, savukārt FSC - 310

21

Īpašuma pārdošana nākošo piecu gadu laikā

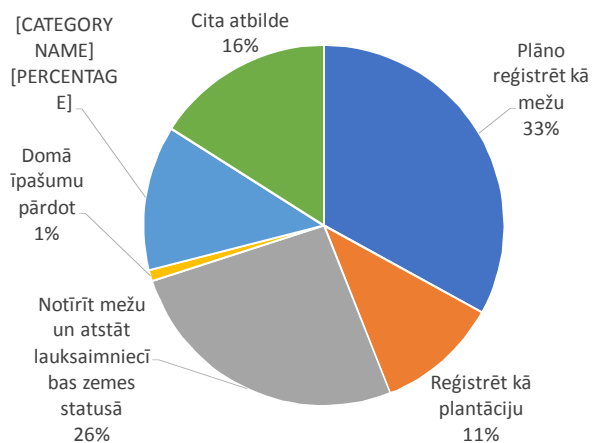
- Apsver iespēju pārdot īpašumu
- Aktīvi meklē pircēju
- Neplāno pārdot īpašumu

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

22

Ar kokiem apaugušas lauksaimniecības zemes

Avots: J. Donis. Pētījums: «Privāto mežu apsaimniekošanas un meža īpašumu Konsolidācijas un kooperācijas procesa monitorings»

23

AKTUALITĀTES

Nodokļu
Reforma

Medījamo
dzīvnieku
postījumi

Atjaunošanas
cirtes
«piejūrā»

Caurmēri

Biotopu
kartēšana

24

Nodokļi

- Nodokļu reformas ietvaros tika plānots paaugstināt IIN likmi, kas tiek noteikta no augoša meža vai kokmateriālu pārdošanas, taču, pateicoties aktīvai darbībai, saglabāta esošā IIN likme (10%) un izdevumu norma (25 un 50%)

• Pārdod izolē par 10 000 EUR • $10\,000 - 2500\ (25\%) = 7\,500$ • 10% nodoklis = 750 EUR • Efektīvā likme 7,5%	• Pārdots pie ceļa par 10 000 EUR • $10\,000 - 5000\ (50\%) = 5000$ • 10% nodoklis = 500 EUR • Efektīvā likme 5,0%

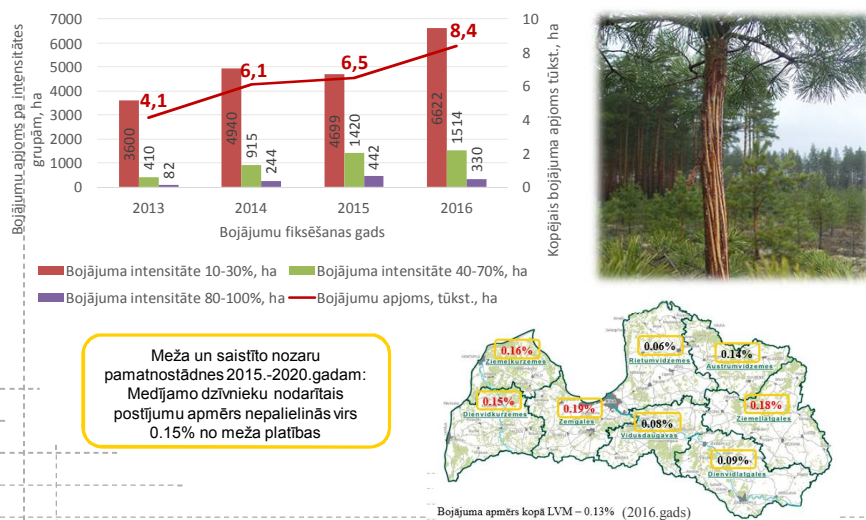
25

Briežu dzimtas dzīvnieku postījumi

Vai mežkopis var izaudzēt ražīgas, vērtīgas un veselīgas kokaudzes?

Briežu dzimtas dzīvnieku postījumi AS «Latvijas valsts meži»

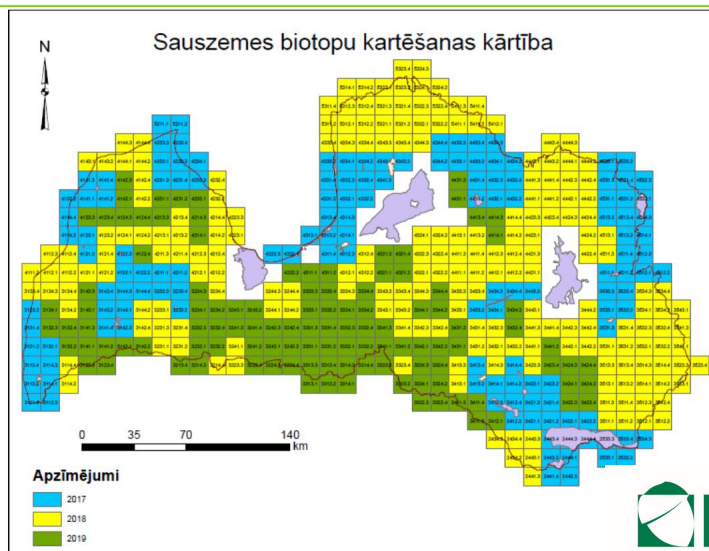
Avots: AS «Latvijas valsts meži»

Cēloņi?

1. Briežu dzimtas dzīvnieku skaits.

Avots: Valsts meža dienests

Biotopu kartēšana

29

Biotopu kartēšana – notikumu gaita

- Meža īpašnieku apkāršana no negodprātīgu uzņēmumu puses. Nav bijis savlaicīgas un pietiekamas informācijas.
- Publiski paziņojumi, ka pieaugušu mežu mums ir mazāk nekā domājam.
 - Par cik % no meža teritorijas ir runa? Cik ir šādi konstatēti gadījumi?
 - Vai ir veikta analīze, kāpēc ir šāda datu nesakritība? (nocirsts nesen; nocirsts nelikumīgi; nav iesniegts pārskats).

30

Izteiksim viedokli!

mana balss.lv Izveidot jaunu iniciatīvu Skatīt visas iniciatīvas Meklēt

LATVISKI РУССКИЙ

MŪSU VECTĒVI CĪNĪJĀS, LAI IEGŪTU ZEMI ĪPAŠUMĀ! MUMS JĀCĪNĀS, LAI TO APSAIMNIEKOTU! ATBALSTI MŪS!

AIZSARGĀSIM ZEMES ĪPAŠNIEKU TIESĪBAS, NEPIELAUJOT NEKONTROLĒTU APROBEŽOTO TERITORIJU PALIELINĀŠANU

Iniciatīva tiks iesniegta Latvijas Republikas Saeimā

PARAKSTĪT 920 10'000

JAU PARAKSTĪJUSĪ 920 PALĪDZI SAVĀKT VĒL 9'080

PĀRSTĀVĪS: LATVIJAS MEŽA ĪPAŠNIEKU BIEDRĪBA UN LAUKSAIMNIEKU ORGANIZĀCIJU SADARBĪBAS PADOME
PUBLICĒTA: 14. NOV (2016)

Latvija ir viena no viszālākajām valstīm pasaulē, un mums nav nekas pretī kļūt vēl „zaļākiem”. Šāda vēlme mums visiem ir kopīga - gan zemniekiem un citiem lauciniekiem, gan

31

Normatīvās vides attīstība

- Vērsta uz attīstību
- Balstīta mežkopībā
- Izmanto meža zinātnes radītās jaunās zināšanas
- Ir veikts izvērtējums par lēmumu ietekmi uz meža apsaimniekošanas mērķiem.
- Sabiedrības interesēs

32

Priekšlikumu ietekmes novērtējums

“Vienai fiziskai vai juridiskai personai vienā administratīvajā teritorijā īpašumā vai tiesiskā valdījumā esoši meža platībai pārsniedzot 500 ha, apšu un baltalkšņu mežaudzes 50 gadu un vecākas un citu koku sugu 70 gadu un vecākas mežaudzes saglabājamās vismaz 30 % apjomā no kopējās meža platības”.

- **Izņemt no aprites 1/3 daļu meža?**
- **Lielie īpašnieki ir kļuvuši lieli nopērkot izcirtumus**

33

Priekšlikumu ietekme 30 ekoloģiskie koki

Priekšlikums: atstāt 30 ekoloģiskos kokus uz ha.

TICAMS PIENĒMUMS

Atstātie ekoloģiskie koki varētu uzlabot dzīves kvalitāti atsevišķām kukaiņu un putnu sugām

34

Priekšlikumu ietekme – 30 ekoloģiskie koki

Ietekme, ar kuru noteikti varam rēķināties:

- Īpašnieki zaudēs 21,9 mil eiro (privāti un valsts).
~ 750 eiro/ha.
- Kokrūpniecībā nenonāks 731 tūkst m³ koksnes, kurai
x darbinieki nepievienos x vērtību; darbiniekiem netiks
samaksāti x eiro algās, valsts nesaņems ienākuma
nodokli, sociālās iemaksas, produkciju netransportēs
x šoferi un gala pircējs nesamaksās x eiro
uzņēmumam, valsts nesaņems x eiro PVN.

35

Priekšlikumu ietekme – 30 ekoloģiskie koki

Darbu zaudēs:

- 33 harvestera operatori
 - 33 pievedējtraktora operatori
 - 51 šoferim
 - n tehnikas apkopes un remontu speciālisti
 - n grāmatveži
- **Kopā meža nozarē darbu zaudēs ~ 3000 cilvēku**

36

Darbspēka pieejamība

Avots: CSP, 2017

Darbspējīgo iedzīvotāju samazinājums kopš 2010. gada: - 160 265; t.i. - 22 895 iedzīvotāji gadā
 Latgales reģionā 2017. gadā ir 168 800 darbspējīgi iedzīvotāji

Priekšlikumu ietekme – 30 ekoloģiskie koki

Vēl analizējamās problēmas:

- Nākamās audzes attīstība ņemot vērā atstāto koku skaitu, izvietojumu, konkurenci, u.c
- Sanitārais stāvoklis

Grozījumu ietekme

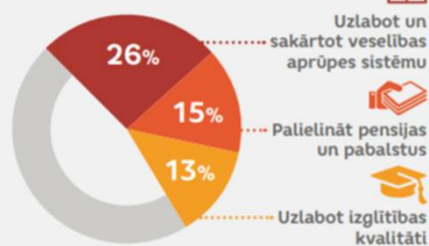
Meža nozarē ir daudz eksperti, kas pārzina visas meža funkcijas un ir informēti arī par sabiedrības vajadzībām pēc sēņu vietām, ainavas, pastaigu iespējām mežā, u.c.

Vēl, saskaņā ar domnīcas Certus pētījumu (dec, 2017), sabiedrībai esot šādas vajadzības:

IN ORDER TO SAY YES
TO YOUR PRIORITIES
YOU HAVE
TO BE WILLING
TO SAY NO
TO SOMETHING ELSE.
#AFJUL28

39

Lūdzu nosauciet trīs uzdevumus, kurus Latvijas valdībai, pēc Jūsu domām, būtu jāveic vispirms?
(2017. gada septembris)

Avots: SKDS. 2017

Priekšlikumu ietekme

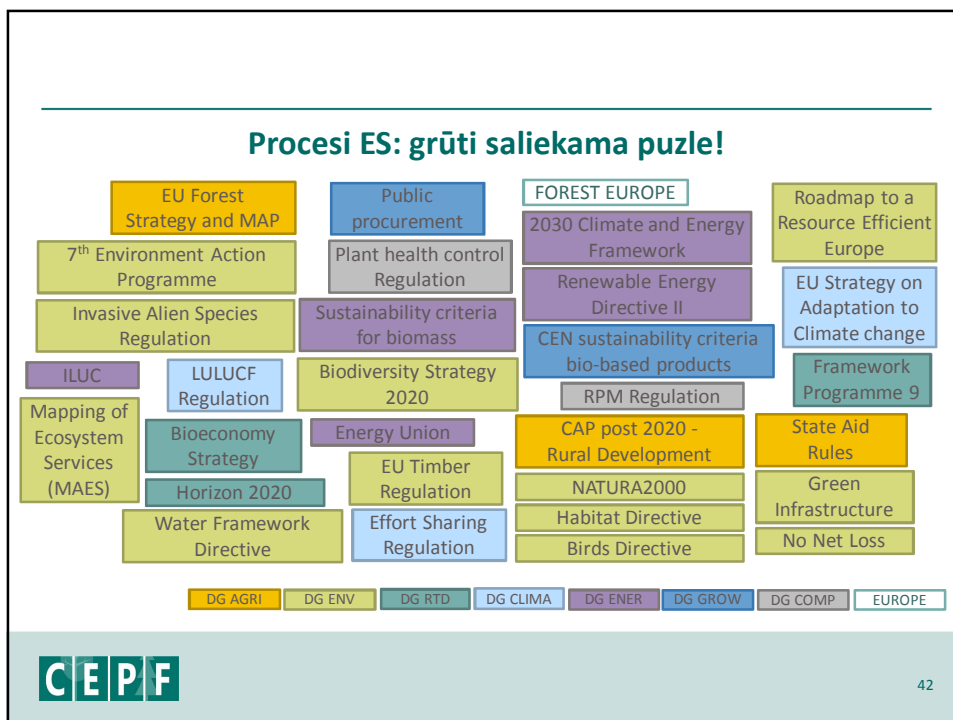
Vai spējam prognozēt, kādi būs Latvijas meži pēc 10, 30 un 70 gadiem?

Un ko meža apsaimniekošana šajā laika posmā būs devusi Latvijas izaugsmei, Latvijas iedzīvotājiem.

Vai priekšlikumu iesniedzēji var mums izstāstīt, sarēķināt lēmumu ietekmi uz reģionālo attīstību, meža vērtības izmaiņām. Cik un kādi cilvēki dzīvos Latvijā pēc x gadiem? Kas ietekmē šos rādītājus?

40

Meža nozare Latvijai!

Meža ABC ir pasākums, kurā piedalās vairāk kā 5000 apmeklētāji un 80 uzņēmumi.

2018. gads ir Īpašs, jo:

- Meža dienām ir 90
- bet Latvijai 100

Ņemot vērā šos nozīmīgos pasākumus, Meža ABC 2018 devīze būs «Meža nozare Latvijai!»

Aicināts ikviens meža nozares uzņēmums, kas vēlas piedalīties, stāstīt par sevi un slavināt meža nozari. Pasākums 2018.gadā tiek plānots 10.-12.maijam, 3 dienas.

Paldies!

Latvijas Meža Īpašnieku biedrība
Republikas laukums 2-508,
Rīga, Latvija

Tel. +371 26121590
info@mezaipasnieki.lv

www.mezaipasnieki.lv

45

